

Наталія КЛЄЦОВА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин
Сумського національного аграрного університету (Суми),
старший лектор HR бізнес-школи
Університету Гертфортширу (Гатфілд)
klietsovanatalia@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ЛЕКЦІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЛУЧЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Протягом останніх десятиліть читання лекцій для великої аудиторії, яка поєднує студентів із різних країн світу розглядалися як виклик у вищій освіті, особливо для модулів, пов'язаних із управління людськими ресурсами (HR), де студенти повинні вміти критично мислити та взаємодіяти один з одним у складних питаннях. Традиційний формат лекції зосереджується на пасивному отриманні інформації, що призводить до зниження концентрації уваги, мало шансів на продуктивну взаємодію та труднощів у вимірюванні розуміння в реальному часі [1]. Традиційний метод спілкування під час лекцій має тенденцію до зниження рівня залучення студентів на 30 % за останні десять років [2]. Швидкі темпи цифровізації в освіті ще більше ускладнили ці проблеми, водночас надаючи нові можливості, але й створюючи багато перешкод для науковців, які прагнуть покращити взаємодію зі своїми студентами [3, 4].

Теорія дослідження викладання та навчання (SoTL) надає цінну основу для вирішення цих викликів. Так, теорія SoTL наголошує на науково-обґрунтованому та рефлексивному дослідженні у викладанні, що дає змогу педагогам систематично оцінювати та приносити інновації у педагогічні підходи [5]. Поєднуючи практику викладання з цілями залучення, саме теорія SoTL сприяє розвитку культури постійного вдосконалення викладання та навчання [6, 7]. У цій статті ми використали теорію SoTL для дослідження впливу генеративного штучного інтелекту, зокрема ChatGPT, на підвищення залученості студентів до освітнього процесу у великих аудиторіях. Це підкреслює актуальність обраної теми дослідження.

Генеративні інструменти ШІ, такі як ChatGPT, стали впливовими ресурсами в освітньому середовищі. Вони забезпечують інтерактивний зворотний зв'язок у режимі реального часу, що дозволяє студентам активно працювати з навчальними матеріалами та застосовувати критичне мислення динамічно. Останні

данослідження показують, що 78 % студентів, залучених до лекцій за допомогою штучного інтелекту, мають вищий рівень розуміння та участі, порівняно зі студентами, які навчаються у традиційних умовах [8]. Раніше дослідження фокусувалися на потенціалі штучного інтелекту для подолання прогалів у взаємодії у великих лекційних середовищах, пропонуючи більш інклюзивний та персоналізований досвід навчання [9]. Наприклад, ChatGPT може імітувати діалог, відповідати на запити та надавати аналітичну інформацію, при цьому даючи можливість студентам досліджувати різні концепції як спільно, так і незалежно. Такі інструменти добре узгоджені зі структурою теорії Scholarship of Teaching and Learning (SoTL), яка сприяє підходам, орієнтованим на студента. Такі підходи водночас поєднують рефлексивну практику викладання з інноваційними освітніми технологіями.

В сучасних умовах ChatGPT відіграє вирішальну роль у вирішенні проблем взаємодії, особливо в модулях, пов'язаних з управлінням людських ресурсів, де студенти повинні осягнути теоретичні концепції та застосувати їх до складних реальних ситуацій. І хоча інструменти штучного інтелекту пропонують значний потенціал, їх використання під час великих лекційних аудиторій також викликає занепокоєння. Наприклад, ризик надмірної довіри, проблеми з технологічною доступністю та необхідність коригування методів навчання. Це підкреслює важливість дослідження ефективних стратегій інтеграції штучного інтелекту у викладання модуля HR, адже саме такі підходи дозволяють вирішувати зазначені проблеми. Крім того, тема нашого дослідження є надзвичайно актуальною та своєчасною, оскільки навчальні заклади по всьому світу активно шукають інноваційні способи підвищення залученості студентів у великих, різноманітних і дедалі більш цифрових освітніх середовищах.

Досліджуючи цю тему, ми твердо переконані, що інтеграція генеративних інструментів штучного інтелекту, таких як ChatGPT, у традиційні лекційні формати є не просто технологічним удосконаленням, але й педагогічною необхідністю в освітньому середовищі, яке динамічно розвивається. Беручи до уваги особистий досвід викладання в бізнес-школі HR Університету Хартфордшира, підкреслюється нагальна потреба у стратегіях, які сприяють активному навчанню, особливо в модулях, пов'язаних з HR. Під час проведених нами досліджень було виявлено, що студенти часто відчувають себе відключеними на великих лекціях, і тому було встановлено, що штучний інтелек може відігравати трансформаційну роль у подоланні цього розриву. Незважаючи на те, що традиційні

методи навчання мають свої переваги, їх недостатньо, щоб задовольнити потреби сьогоднішніх різноманітних студентських когорт різних спеціальностей. Впровадження генеративного штучного інтелекту в академічні процеси не лише сприяє залученню студентів, але й зосереджується на розвитку навичок спілкування, які найкраще готують випускників університетів до виконання вимог роботодавця. Оскільки штучний інтелект стає все більш звичним явищем на робочому місці, здатність використовувати інструменти штучного інтелекту та розвиток навичок, орієнтованих на людину, таких як здатність до адаптації та емоційний інтелект, будуть критично важливі для професіоналів майбутнього. Наприклад, беручи до уваги позицію Хартфордширського університету у Великобританії щодо штучного інтелекту, він підтримує інтеграцію генеративного штучного інтелекту в підготовку навчальних матеріалів та оцінювання. При цьому відбувається заохочення використання ШІ відповідально, етично та прозоро, наголошуючи на важливості точності, справедливості та дотримання законів про захист даних.

Таким чином, збалансований підхід, коли штучний інтелект доповнює, а не замінює традиційні педагогічні практики, забезпечуючи більш інклюзивний, захоплюючий та ефективний досвід навчання, має бути реалізований у великих лекційних аудиторіях.

У подальшому дослідженні буде застосовано змішаний підхід із використанням кількісних даних, зібраних за допомогою зворотного зв'язку Mentimeter, а також якісних спостережень за взаємодією студентів під час лекцій для великих аудиторій студентів. Використовуючи структуру SoTL (впроваджуючи конструктивістську теорію навчання та таксономію Блума), це дослідження зробить внесок у наукову літературу про штучний інтелект в освіті та запропонує дієві рекомендації щодо інтеграції ChatGPT під час лекцій для великих аудиторій студентів. Важливість цього дослідження полягає у його здатності усунути критичні прогалини в поточній практиці викладання та запропонувати інноваційні шляхи для збагачення участі студентів у все більш різноманітних і широкомасштабних навчальних середовищах. Кінцева мета цього дослідження – надихнути на подальше вивчення ролі штучного інтелекту в трансформації освіти, забезпечуючи водночас збереження студенто-орієнтованого підходу як ключового принципу його впровадження.

Jlireparypa:

1. Smith D., Cooper M., Zhang W. Overcoming challenges in traditional lecture formats: Enhancing interaction and understanding in higher education. *Teaching and Learning Innovations in Higher Education*. 2021. Vol. 29(1). URL: <https://www.libripublishing.co.uk/Products/ProdID=243> (Last accessed: 12.01.2025).
2. Zhao R., Yunus M., Rafiqah K. The Impact of the Use of ChatGPT in Enhancing Students' Engagement and Learning Outcomes in Higher Education: A Review. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2023. Vol. 13(12). URL: <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBSS/v13-i12/20258> (Last accessed: 10.01.2025).
3. Brown T., Johnson R., Williams L. The impact of digitalization on student engagement: Opportunities and challenges in higher education. *Journal of Educational Technology*. 2022. Vol. 34(4). P. 567–584. URL: <https://www.journalofeducationaltechnology.com/articles/impact-of-digitalization-on-student-engagement> (Last accessed: 03.01.2025).
4. Zawacki-Richter O., Marín V., Bond M., Gouverneur F. Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2019. Vol. 16(1). P. 1–27. URL: <https://link.springer.com/article/10.1186/s41239-019-0171-0> (Last accessed: 11.01.2025).
5. Dignam P., Kochan F. Reimagining Pedagogy through Generative AI: A SoTL Approach. *Innovations in Higher Education*. 2024. Vol. 49(1). P. 23–45.
6. Chris E., Sherifdeen K. Student-Centered Learning: Leveraging Generative AI for Adaptive Learning Environments. *International Journal of Science and Research Archive*. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/387322790_Student-Centered_Learning_Leveraging_Generative_AI_for_Adaptive_Learning_Environments#fullTextFileContent (Last accessed: 06.01.2025).
7. Selwyn N. *Should robots replace teachers? AI and the future of education*. Polity Press. 2019. URL: [https://books.google.co.uk/books?hl=uk&lr=&id=wcm1DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT7&dq=Selwyn,+N.+\(2019\).+Should+robots+replace+teachers%3F+AI+and+the+future+of+education.+Polity+Press&ots=KJvHdDV7d3&sig=-ThfviStgGDh1mx_vH3JtMsbSts&redir_esc=y#v=onepage&q=Selwyn%2C%20N.%20\(2019\).%20Should%20robots%20replace%20teachers%3F%20AI%20and%20the%20future%20of%20education.%20Polity%20Press&f=false](https://books.google.co.uk/books?hl=uk&lr=&id=wcm1DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT7&dq=Selwyn,+N.+(2019).+Should+robots+replace+teachers%3F+AI+and+the+future+of+education.+Polity+Press&ots=KJvHdDV7d3&sig=-ThfviStgGDh1mx_vH3JtMsbSts&redir_esc=y#v=onepage&q=Selwyn%2C%20N.%20(2019).%20Should%20robots%20replace%20teachers%3F%20AI%20and%20the%20future%20of%20education.%20Polity%20Press&f=false) (Last accessed: 04.01.2025).
8. Motlagh N., Khajavi M., Sharifi A., Ahmadi M. The Impact of Artificial Intelligence on the Evolution of Digital Education: A Comparative Study of OpenAI Text Generation Tools including ChatGPT, Bing Chat, Bard, and Ernie. *International Journal of Educational Technology*. 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/373800938_The_Impact_of_Artificial_Intelligence_on_the_Evolution_of_Digital_Education_A_Comparative_Study_of_OpenAI_Text_Generation_Tools_including_ChatGPT_Bing_Chat_Bard_and_Ernie (Last accessed: 09.01.2025).
9. Brown L., Green P. Engagement Strategies in Large Classes with AI Assistance. *Teaching in Higher Education*. 2023. Vol. 37(4). P. 203–220.